

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כב עמוד א

לדעת רבי מאיר לומדים מהפסוק	לדעת רבי יהודה
לכלב תשליכון אותו אבל לא חולין שנשחטו	חולין שנשחטו בעזרה זה איסור לאו בעזרה.

אותו אתה משליך לכלב, ואי אתה משליך לכלב כל איסורין שבתורה. - ורבי מאיר: אותו אתה משליך לכלב, ואי אתה משליך לכלב חולין שנשחטו בעזרה. - ואידך: חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא היא.

הסבר א-ב' דף כ"ב עמוד א' מסכת פסחים גמרא - פרק שני - הגנה/איסור הנאה מגיד הנשה ומדם

רבי יצחק נפחא	רבי אבהו	תשובה	רבי יצחק נפחא שואל
		כי סובר רבי אבהו כאשר הותרה נבילה, הותרה הנבילה, החלב, והגיד.	גיד הנשה כתוב לא יאכלו. ומותר לשלוח לגוי ירך עם הגיד כי מקומו ניכר?
מי אמר	מי שאומר שאין	היתר גיד לגוי	
רבי שמעון	ביד טעם, כיצד מתיר אכילת גיד לגוי כחלק מהנבילה.	כחלק מהנבילה - זה לדעת מי שאומר שבגיד	

חלק א-ב' במסכת פסחים דף כ"ב עמוד א'

מתבי רבי יצחק נפחא: והרי גיד הנשה, דרחמנא אמר על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה, ותני: שולח אדם ירך לנכרי, וגיד הנשה בתוכו, מפני שמקומו ניכר! - קסבר רבי אבהו: כשהותרה נבילה - היא וחלבה וגידה הותרה. - הניחא למאן דאמר יש בגידין בנותן טעם! אלא למאן דאמר אין בגידין בנותן טעם, - מאי איכא למימר? - מאן שמעת ליה דאמר אין בגידין בנותן טעם - רבי שמעון, דתניא: האוכל מגיד הנשה של בהמה טמאה, רבי יהודה מחייב שתים, ורבי שמעון פוטר. רבי שמעון הכי נמי דאסר בהנאה. דתניא: גיד הנשה מותר בהנאה, דברי רבי יהודה, ורבי שמעון אוסר.

רבי יהודה	רבי שמעון	תשובה- רבי שמעון אסר	למדנו - אכילת גיד הנשה של
		הנאה מגיד כי כתוב שרבי 2 לאוויים, רבי שמעון - פוטר, דהיינו אין לו טעם.	בהמה טמאה - רבי יהודה - הנאה מגיד כי כתוב שרבי 2 לאוויים, רבי שמעון - פוטר, דהיינו אין לו טעם.

והרי דם, דרחמנא אמר כל נפש מכם לא תאכל דם, ותני: אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין

לנחל קדרון, ונמכרין לגננין לזבל, ומועלין בו! - שאני דם דאיתקש למים, דכתיב לא תאכלנו על הארץ תשפכו כמים, מה מים מותרין - אף דם מותר. - ואימא כמים המתנסכים על גבי המזבח! - אמר רבי אבהו: כמים - רוב מים. מידי רוב מים כתיב? אלא אמר רב אשי: כמים הנשפכין! ולא כמים הניסכין. - ואימא כמים הנשפכין לפני עבודה זרה! - התם נמי ניסוך איקרי, דכתיב ישותן יין נסיוכם.

שואלים הרי דם	תשובה- דם שונה	שואלים	עונה רבי אבהו
כתוב לא תאכל דם. ומותר להשתמש בדם שיווד לנחל קדרון על ידי הגננים לאחר שנמכר להם?	השוו למים, מהפסוק על הארץ תשפכו כמים, מים מותרים בהנאה, וגם	כתוב כמים- כמו רוב מים. שואלים וכי כתוב רוב מים?	גיד שהשוו אה זה לניסוך? כתוב רוב מים?
עונה רב אשי	רב אשי	עונה רב אשי	שואלים- אולי כמים שנשפכים לפני עבודה זרה?

רש"י מסכת פסחים דף כב עמוד א

אותו אתה משליך כו' כל איסורין - שנאמר בהן לא תאכל כגון זה, ומדאיצטריך קרא למשריה - לא מצי למילף טעמא, דאי לאו אותו הוא אמינא קרא למצותיה איצטריך, שאין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה, ונאמר במצרים לא יחרץ כלב לשונו (שמות יא) לפיכך הקפידה תורה ליתן שכרו, ונכבד [שכר] הכלב מן העובד כוכבים, שהנבילה ימכור לנכרי וטרפה לכלב.

ור' מאיר - דנפקא ליה איסור הנאה בשאר איסורים, מדפרט נבילה, בשלמא פרט היתר דטרפה - לגופיה איצטריך, למיפרט בה היתר, משום דאי לאו דפרט ביה - הוא אמינא ליתסר בהנאה, אלא אותו למה לי, ומשני: לאיסור הנאה חולין שנשחטו בעזרה, דנפקא לן בהו איסור אכילה, מדכתב (דברים יב) כי ירחק ממך המקום וזבחת ואכלת - בריחוק מקום, דהיינו חוץ למחנה שכינה אתה זובח ואוכל, ואי אתה זובח ואוכל בקרוב מקום, ומשום דאין מפורש בהן לאו בהדיא באכילה, איצטריך למילף להו איסור הנאה מהכא, והכי משמע: אותו שנאסר משום חוץ למחיצה - אתה משליך לכלב - דהא מהאי קרא ובשר בשדה טרפה נפקא לן איסור מחיצה, כגון הושיט העובר את ידו בשעת שחיטה בפרק בהמה המקשה לילד (חולין סח, ב), אבל יש לך אחר, הנאסר משום מחיצה, ואי אתה משליכו לכלב ואיזה זה - זה חולין שנשחטו בעזרה. - לאו דאורייתא, בפרק שני דקדושין (נח, א) חולין שנשחטו בעזרה - דאסירי בהנאה - לאו דאורייתא, בפרק שני דקדושין (נח, א) איפליגו בה.

שולח אדם ירך לנכרי - ולא מצרכין ליטול גידה, ולא גזרינן שמא יראה ישראל חבירו כשיתננה לו וילך ויקנה אותה מן הנכרי, וכסבור שניטל גידה, הואיל ומתחת יד ישראל יצתה, ויאכלנה בגידה.

מפני שמקומו ניכר - אם הוא ניטל ואם לאו, שמעינן מינה מיהא דגיד מותר בהנאה, וקשיא ל' אבהו. היא וחלבה וגידה הותרה - לפיכך כל חלב וכל גיד מותרין בהנאה, שהן בכלל לגר אשר בשערין תתננה ואכלה שגם הן קרויין עמה נבלה, והרי לך היתר הנאה בלאו דגיד, לא שנא נבילה ולא שנא בשירה.

הניחא למאן דאמר יש בגידין - טעם בשר - הרי הוא בכלל נבילה. אלא למאן דאמר אין בגידין - דאיסור נותן טעם בשר, אם נתבשלו עם הבשר - אלמא לאו טעם בשר אית בהו, ולא נבילה מיקרו, אלא כעצמות, דהן עץ בעלמא, ולא אישטרי בכלל נבילה, ועץ הוא והותרה חייבה עליו, מאי איכא למימר, ופולגותיהו בגיד הנשה (חולין צט, ור' שמעון פוטר - לגמרי, מבהמה טמאה פוטר - דקסבר: אין בגידין בנותן טעם בשר, ומגיד נמי פוטר - דכי אזהריה רחמנא אגיד - היכא דבשרה מותר, דהיינו בהמה טהורה, דהכי משמע: גיד לא תאכל - הא בשר אכול, אבל טמאה לא הזהיר על גידה, והכי מפרשינן לה בגיד הנשה (שם/חולין/קא, א) ול' שמעון, הכי נמי דאסור גיד דטהורה אפילו בהנאה - אלמא: לא תאכלו - איסור הנאה משמע, וכשהותרה נבילה בהנאה - היא לא הותרה ל' שמעון, דלאו בכלל נבילה היא, אבל ל' יהודה מותר, משום דקסבר יש בגידים בנותן טעם, דכתיב ר' יהודה מחייב שתים הלר' גיד רכלל גשר ורשהותרה נבילה - הותרה נח היא

תוספות מסכת פסחים דף כב עמוד א

אותו אתה משליך - פ"ה דבלאו אותו לא מצי למידרש מגופיה דקרא דאיצטריך שאין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה והר"י דאורלינ"ש מפרש דאיצטריך למישרי עובר שהוציא את ידו משום דמקרא דבשר בשדה טרפה דריש נמי קדשים שיצאו חוץ למחיצתם בריש בהמה המקשה (חולין סח:) והוה אסרוני יד העובר בהנאה מדאיתקש לקדשים דאסור בהנאה כדאמר כל שבקודש פסול באש תשרף ולכך איצטריך אותו לכל איסורם.

חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא - פ"ה איסור הנאה ולא משמע פטט ההלכה כן אלא לגמרי קאמר לאו דאורייתא וכן בסוף שמעתא גבי הא דאמר איכא בינייהו חולין שנשחטו בעזרה אי אפשר לפרש בענין אחר ובפרק מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני (נזיר כט: ושם) פריך למ"ד כדי לחנכו במצות הא קמייתיה חולין לעזרה ומשני קסבר חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא ואי לענין איסור אכילה הוה דאורייתא אכתי תיקשי ליה היאך הקרבן נאכל דמשמע התם שנאכל וקשה לרשב"א דבת"כ בפ"ב צו גבי נותר דרש רבי יהודה לא יאכל כי קודש הוא יכול חטאת העוף הבא על הספק ואשם תלוי וחולין שנשחטו בעזרה ישרפו ת"ל הוא מדאיצטריך למעוטי שאינם בשריפה מכלל דאסירי בהנאה מדאורייתא.

ורבי שמעון נמי מיסר אסר בהנאה - משמע דהיא דהשולח ירך לנכרי אתיא כר' יהודה הק' רבי"א דהא רבי יהודה אית ליה בפ"ק דמס' ע"ז (דף כ. ושם) דאסור ליתן להם מתנת חנם וי"ל דהא אמר התם אם היה שבינו מותר מפני שהוא כמוכרו לו הקשה הר"י דאורלינ"ש היכי מצי אתי כר' יהודה ורבי יהודה אית ליה בפ' גיד הנשה (חולין ק: דגיד הנשה אסור לבני נח וקעבר משום לפני עור לא תתן וגו' ואומר ר"י דלא קשה מידי דלא קאסר אלא לבני יעקב דוקא דקודם מתן תורה איקרו בני נח דהא לא נישנית בסיני וא"ת תיקשי לחזקיה מרבי שמעון דסבירא ליה דלא תאכלו איסור הנאה משמע מדאסר גיד הנשה וי"ל כיון דסבר אין בגידין בנ"ט סברא הוא דכי אסור בהנאה נמי אסור דלא שייכא ביה אכילה א"נ חזקיה לא סבר כרבי שמעון אלא כרבי יהודה דלכאורה נמי לא אתיא חזקיה כרבי מאיר דל"ב מאיר פשיטא לן לעיל מדאיצטריך למישרי נבילה דכל איסורים אסורים בהנאה וכן לקמן (דף כג:) גבי יתיב ההוא מרבנן פשיטא ליה לגמרא דלרבי מאיר גמר מנבילה והא דקאמר לקמן לימא כתנאי היינו לרבי אבהו דחזקיה לא מצי אתי ככ"ע.

והרי דם דרחמנא אמר - משמע דם לא הוי בכלל בהמה מדלא משני כשהותרה בהמה דמה נמי הותרה וקשה לר"ת דאמר בהמוציא יין (שבת עז. ושם) דם נבילה ב"ה מטמא וקאמר התם ר' יוסי (כרבי) יהודה דלא מטמא ב"ה אלא כשיש רביעית דם הואיל ויכול לקרוש ולעמוד על בית אלמא חשיב ליה כבשר ותו' ר"י דהתם לאו משום חשיב ליה כבשר אלא יש שום פסוק דדרשינן מיניה דם נבילו' טמא ומסברא משערינן ברביעי' כדאמר התם אבל בלא ריבוי לא חשיבין דם כבשר ובמעילה (דף יז. ושם) נמי מפיך דם השרץ מוזה לכם הטמא ומשרץ גופיה לא ידעינן ליה.

והרי דם דרחמנא אמר - משמע דם לא הוי בכלל בהמה מדלא משני כשהותרה בהמה דמה נמי הותרה וקשה לר"ת דאמר בהמוציא יין (שבת עז. ושם) דם נבילה ב"ה מטמא וקאמר התם ר' יוסי (כרבי) יהודה דלא מטמא ב"ה אלא כשיש רביעית דם הואיל ויכול